

OBSAH.

I. Doznívání racionalismu a nové jeho směry:

Rozvoj moderních věd přírodních zatlačil spekulativní filosofii. Víra v samospasitelnost vědy vedla k materialismu. Po jeho ztroskotání vynořuje se znovu spekulace opírající se o poznatky věd přírodních i duchových: Fechner, Lotze, Wundt, Hartmann, Dilthey, Windelband, Rickert, Münsterberg, Eucken, Simmel. Nová krize: Nietzsche. Filosofie se tříští ve vědní obory i vznikají školy: heidelbergská, marburgská, stuttgartská, fenomenologická, berlínská, immanentní, lipská, mnichovská, würzburgská. Obdobný vývoj filosofie ve Francii, Anglii, Americe, Itálii, Rusku, Čechách 9

II. Přírodní filosofie, positivism a kritický realism.

Pod vlivem rozvoje přírodních věd vzniká pozitivní myšlení na podkladě zkušenosti, vzniká pozitivní filosofie a k jednotlivým vědám přimykají se filosofie přírodní. Comte, Mill, Spencer, Huxley, Dühring, Ostwald, Ardigò; monismus, energetismus, vitalismus, panerotismus. Vzniká jako podklad vědy nová kritika poznání, empirio-kriticismus: Avenarius, Mach, Enriques. Na fyzikální princip relativity navazuje řada myslitelů. Věda je relativní a konvencionální? 76

III. Rozvoj techniky a filosofie pragmatismu:

Věda je pro život. Civilisace je především rázu technického. Homo faber. Rozvoj techniky. Vznik

pragmatismu na půdě angloamerické. Předzvěst pragmatismu je v biologickém hodnocení poznání u Nietzschea a Guyaua. Peirce, James, Baldwin. Pragmatismus v Anglii, Francii, Itálii a Německu. Pragmatismus ztroskotává na svém fikcionismu a relativismu 99

IV. Intuitivní novokriticizm.
Hledání východiska z relativnosti v nové kritice poznání; intuice a harmonie světa: Snyder, Poincaré, Singer, Woodbridge, Gilvary, Höffding, Losskij. 125

V. Estetický intuicionism a filosofie mystického zření:
Víra v harmonii světa odkrývaná intuicí: Boutroux, Bergson, Rodin, Březina, Rolland. Vynořuje se znovu pocit malosti člověka: Bourges, a vynořuje se hledání smyslu a vztahu lidstva ke kultuře a ke kosmu: Croce, filosofie personalistní (Freienfels, Stern, Spranger); filosofie sugesce: Coué, Baudouin; nová biologická filosofie dějin (Spengler, Meray, Lessing). Kalergi, Mystika o souvislosti a jednotě věta: Maeterlinck, Flammarion; zřůdnost její v materialistickém spiritismu 144

VI. Hledání nového náboženství a nové kultury.
Krise v dnešní kultuře. Světová válka, revoluce. Úsilí o obrodu a o novou kulturu: Kdo bude jejím nositelem? Rusko? Asie? Indie? Snaha prožehnouti kulturu ideou náboženskou a etickým chápáním smyslu světa a lidského života: Tolstoj, Dostojevskij, Solovjev, Kierkegaard, Merežkovskij, Gorkij, Tagore, Březina, Rolland, Gandhi 180
Rejstřík filosofů 205

